

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมกับการพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล

SOCIAL INEQUALITY AND NATIONAL DEVELOPMENT

IN THE DIGITAL AGE

¹ ฐิพัฒน์ ฅนอมศรีอุทัย

¹ Phuriphat Thanomsriuthai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

gotzaki@yahoo.com

Received : May 1, 2022; Revised : June 21, 2022; Accepted : July 24, 2022

บทคัดย่อ

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมกับการพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล นั้นค่านิยมทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดการตีความศักยภาพการแจกจ่ายสารสนเทศที่ดีกว่าแนวปฏิบัติทางวัฒนธรรม ศักยภาพ การแจกจ่ายสารสนเทศของสังคมหนึ่งสามารถตีความในลักษณะของการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน การมีคิตรวมหมู่เชิงสถาบันและค่านิยมทางวัฒนธรรมการสมภาคนิยมในความเป็นเพศ อย่างไรก็ตาม บริบททางสังคมก็มีส่วนสำคัญต่อชีวิตในสังคมเพราะการร่วมกันทางดิจิทัลในฐานะที่เป็น กิจกรรมและนโยบายภาครัฐ การสร้างความเข้าใจสิทธิมนุษยชนในการสื่อสารว่าเป็นมุมมองหนึ่งของ ปัญหา การร่วมกันทางดิจิทัลเป็นสิทธิทางสังคมผ่านกระบวนการการศึกษา โดยการเรียนรู้ดิจิทัลที่ มากกว่าการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ต้องการทักษะทางสังคมและแนวปฏิบัติ ที่จำเป็นสำหรับช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของเทคโนโลยีปัจจุบันในสังคมเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะใหม่ การใช้การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการร่วมกันทางดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ผู้ด้อยโอกาสที่เป็นผู้อยู่ชายขอบรวมถึงผลความพยายามการกีดกันที่เกิด จากความรู้ที่มีจำกัดด้านการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การรู้ดิจิทัลและเป็นส่วนหนึ่งของการ ร่วมกันทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่อย่างไรก็ตาม ขนรู้ใหม่อาจค่อยๆ เปลี่ยนมุมมองที่มีต่อความ ทันสมัยและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ชัยชนะในการเปลี่ยนแปลงที่มีสภาพแวดล้อม

¹ นิสิต, หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ทางการเมืองที่เป็นไปในทางที่ดีอาจสามารถทำให้เกิดความเป็นจริงได้มากขึ้นกับการส่งเสริมการเข้าถึงแถบความถี่กว้างเพื่อการมีส่วนร่วมทางสังคมและการพัฒนาพลเมือง

คำสำคัญ : ความเหลื่อมล้ำทางสังคม, การพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล

Abstract

Regarding social inequality and national development in the digital age, cultural values provide a better interpretation of information distribution potential than cultural practice. Information distribution potential of one society can be interpreted in a manner of avoiding uncertainty, having institutional and cultural collectivism, and gender equality. However, social context is also an important part of life in society because of digital integration as a government activity and policy. Building an understanding of human rights of communication is one aspect of the problem. Digital integration is a social right through educational process. Having digital knowledge that goes beyond information and communication technology requires social skills and practices necessary for today's technological transition in society to formulate new public policies. The use of computers and the internet promotes digital integration, especially among the disadvantaged living in remote areas, the effect of the exclusionary efforts from limited knowledge of computer and Internet use, digital literacy, and being a part of electronic integration. However, new generation may gradually change the perspectives on modernization, information, and communication technology. The victory of the change with a favorable political environment may bring more reality to the promotion of broadband reach for social participation and citizenship development.

Keywords: Social inequality, National development in the digital age

บทนำ

การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประดิษฐกรรมทางสังคมใหม่ หรือแม้แต่แนวคิด ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ หรือที่ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า “ทิวฐิ” (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2543: 735-736). ก็ล้วนแต่ต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อแพร่กระจายสู่สังคมทั้งสิ้น รวมทั้งการแพร่กระจายสู่สังคมอื่นๆ ด้วย ดังเช่นเมื่อแนวคิดการค้าเสรี ทุนนิยม และการพัฒนา เกิดขึ้นในสังคมตะวันตกแนวคิดอุดมการณ์เหล่านั้นนอกจากจะถูกเผยแพร่ในสังคมตะวันตกเองแล้วยังได้ถูกแพร่กระจายสู่สังคมอื่นๆ ทั่วโลกด้วย ด้วยการสื่อสารประเภทและรูปแบบต่างๆ จนกล่าวได้ว่าแนวคิด อุดมการณ์ ดังกล่าวนั้นได้กลายเป็นแนวคิดอุดมการณ์กระแสหลักของโลก และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมในประเทศต่างๆ ทั่วโลกเนื้อหาในพระพุทธศาสนายังมีข้อความที่กล่าวถึง โยนิโสมนสิการและโยนิโสมนสิการซึ่งเป็นวิธีการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในตนเองของบุคคล โดยได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ถึงวิธีการสื่อสารนั้นกับการบรรลุธรรมไว้ด้วยว่า บุคคลควรจะใช้วิธีการสื่อสารกับตนเองในลักษณะใดพระพุทธเจ้าได้ตรัสสรรเสริญโยนิโสมนสิการไว้ว่า “เราไม่เห็นเหตุอื่น แม้อย่างหนึ่งที่ทำให้เหตุซึ่งมีอยู่ภายในตนให้มีอุปการะมากอย่างนี้เหมือนโยนิโสมนสิการนี้เลย ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเมื่อมนสิการโดยแยบคายย่อมละอกุศลได้ และทำกุศลให้เจริญ” (ขุ.อิติ. (ไทย) 25/16/360) “เมื่อภิกษุมนสิการโดยแยบคายอาสวะทั้งหลายที่ยังไม่เกิดย่อมไม่เกิดขึ้น และอาสวะทั้งหลายที่เกิดขึ้นแล้วย่อมเสื่อมไป” (ม.ม. (ไทย) 12/15/18) “ไม่มีธรรมอื่นที่จะมีอุปการะมากแก่ ภิกษุผู้เป็นพระเสขะเพื่อการบรรลุประโยชน์สูงสุดเหมือนกับโยนิโสมนสิการ เพราะภิกษุเมื่อเริ่มตั้งความเพียรด้วยโยนิโสมนสิการไว้ ก็พึงบรรลุความสิ้นทุกข์ได้”(ขุ.อิติ. (ไทย) 25/16/360) และเพราะโยนิโสมนสิการเป็น 1 ใน ธรรม 4 ประการที่บุคคลเมื่อเจริญแล้ว ทำให้มากแล้วย่อมเป็นไปเพื่อความมีปัญญามาก (ส.ม. (ไทย) 19/1058/579) ความมีปัญญาชำระกิเลส ย่อมเป็นไปเพื่อทำให้แจ้งโสดาปัตติผล สกาคามีผล อนาคามีผล และอรหัตตผล (ส.ม. (ไทย) 19/1070/582)

การสื่อสารที่มีอยู่นั้นปรากฏในรูปของหลักธรรมและเนื้อหาเรื่องราวที่หลากหลาย เช่น อยู่ในเรื่องของวาจาสุภาษิต สัมมาวาจา ปรากฏอยู่ในกถาวัตถุ ในอรรถวิงคสูตร และศีล 5 เป็นต้น มิได้ถูกจัดรวบรวมให้ชัดเจนโดยเฉพาะสำหรับการสื่อสาร ที่จะต้องนำไปใช้จะได้เป็นที่เข้าใจทั้งใน ส่วนของหลักการและแนวทางปฏิบัติ ดังคำปรารภของพระพรหมมณเฑียรธรรมว่า “พระพุทธเจ้าทรงสอนหลักธรรมไว้มากมาย และบางทีเราก็อ่านกันเยาะเย้ยไปหมด แต่ในชีวิตที่เป็นจริงนี้ไม่รู้จะจับ อันไหนมาทำมาใช้ อย่างจะให้หลักที่เกะตึงรัดตึงและหลักนั้นจะมี 2 หมวด คือ หลักความเชื่อ แล้วก็หลักปฏิบัติ ให้รู้กันว่า ถ้าเป็นชาวพุทธแล้ว จะต้องมีการกระทำอันนี้ชัดออกมาเลย”(พระพรหมมณเฑียรธรรม (ป.อ.ปยุตฺโต), 2552: 143) ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรจะทำในเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสาร

ในทางพระพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน เพื่อให้ทราบอย่างชัดเจนว่านี่คือหลักการ นี่คือหลักปฏิบัติ ที่เป็นการสื่อสารเชิงพุทธ

การสื่อสารนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของสิ่งมีชีวิตมาอย่างยาวนาน และมากไปกว่านั้นการสื่อสารได้กลายเป็นกระบวนการในการรับรู้ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็นที่แตกต่าง และทัศนคติ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบตามวัตถุประสงค์ อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง มนุษย์เราจึงได้มีการพัฒนาลักษณะการในการสื่อสารออกมาในรูปแบบต่างๆ อาทิ การสื่อสารด้วยภาพ การสื่อสารด้วยการใช้สัญญาณ การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นต้น เทคโนโลยีนับว่ามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการสื่อสาร ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้นำมนุษย์เราไปสู่ยุคแห่งการติดต่อสื่อสารทั่วโลกซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันนั้นได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันแทบทั้งสิ้น การสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีทางการสื่อสารได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย มีจุดเริ่มต้นที่สำคัญมาจากการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งให้การสื่อสารระหว่างบุคคลหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในโลกถูกเชื่อมโยงผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจากกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมการสื่อสารที่เติบโตและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วมากในปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ที่มีการเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายหลายๆ เครือข่ายทั่วโลก ผู้ใช้เครือข่ายนี้สามารถสื่อสารถึงกันได้ในหลายๆ ทาง

สังคมไทยกำลังจะเกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เนื่องจากการก้าวเข้าสู่ยุคสารสนเทศ การสื่อสารไร้สาย เป็นคำพยากรณ์ที่ได้รับการคาดหมายอย่างกว้างขวางจากแวดวงวิชาการและสื่อมวลชน จากนั้นไปจะไม่ใช้เรื่องแปลกประหลาดที่เราสามารถทำให้การรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นเรื่องที่ง่ายและสะดวกสบายมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สาย ในปัจจุบันนี้สังคมไทยได้มีการประยุกต์ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการสื่อสารอยู่หลายรูปแบบ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) การสนทนา (chat) การอ่านหรือแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ด การติดตามข่าวสาร การเรียนรู้ออนไลน์ (e-Learning) เป็นต้น อย่างไรก็ตามในการที่อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทหนึ่งในสังคมไทยนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อสังคม ผลกระทบทางบวก เช่น สามารถได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เป็นต้น ผลกระทบทางลบ เช่น เกิดภัยทางสังคมจากการที่ได้มีการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การได้รับข้อมูลหรือรูปภาพที่ไม่เหมาะสมสำหรับเยาวชน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมการสื่อสารที่เติบโตและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วมากในปัจจุบัน เนื่องด้วยความสามารถในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะสื่อประสม คือ สามารถสื่อความหมายทั้งในรูปแบบของข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ไปในเวลาเดียวกัน ทำให้ผู้ใช้สามารถรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกและ

รวดเร็ว ผ่านบริการต่างๆ ของอินเทอร์เน็ตได้ การบริการอย่างหนึ่งที่นับว่ามีบทบาทและโดดเด่นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก็คือ เครือข่ายสังคมแต่ปัจจุบันปัญหาความเหลื่อมล้ำความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทย มีความแตกต่างกันอย่างมาก อันเป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศตามแนวทางทุนนิยม ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ เช่นช่องว่างระหว่างรายได้เพิ่มขึ้น เห็นความสำคัญของเงินวัตถุนิยมมากกว่าคุณธรรม ศีลธรรม ก่อให้เกิดการหาช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน ตามมาอย่างมากมาย จนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ไปสู่ความขัดแย้งในคนไทยด้วยกันเอง ในที่สุดประเทศชาติก็เสียหายเสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ

ความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเกิดขึ้นเมื่อทรัพยากรในสังคมมีการกระจายอย่างไม่เสมอภาค ซึ่งก่อให้เกิดแบบรูปจำเพาะตามแนวจำพวกของบุคคลที่นิยมทางสังคม การเข้าถึงสินค้าสังคมในสังคมนั้นมีความแตกต่างกันเป็นลำดับมีสาเหตุจากอำนาจ ศาสนา เครือญาติ เกียรติภูมิ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศ อายุ รสนิยมทางเพศและชนชั้น ความเหลื่อมล้ำปกติสื่อความหมายถึงความไม่เสมอภาคของผลลัพธ์ แต่อาจสรุปอีกอย่างหนึ่งได้ว่าเป็นความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงโอกาส สิทธิทางสังคม ประกอบด้วยตลาดแรงงาน บ่อเกิดของรายได้ บริการสาธารณสุข เสรีภาพในการพูด การศึกษา การมีผู้แทนทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำทางสังคมนี้มีความเชื่อมโยงกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ปกติอธิบายบนพื้นฐานของการกระจายรายได้หรือความมั่งคั่งอย่างไม่เสมอภาค และเป็นความเหลื่อมล้ำทางสังคมชนิดที่มีการศึกษาอยู่บ่อยครั้ง ถึงแม้สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และสังคมวิทยาโดยทั่วไปใช้แนวทางเข้าสู่ทางทฤษฎีต่างกันเพื่อพิจารณาและอธิบายความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ แต่ทั้งสองวิชาที่วิจัยความเหลื่อมล้ำนี้เหมือนกัน อย่างไรก็ตามทรัพยากรสังคมและธรรมชาติก็มีการกระจายอย่างไม่เท่าเทียมในสังคมส่วนใหญ่นอกเหนือไปจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และอาจช่วยส่งเสริมสถานภาพทางสังคมของบุคคล บรรทัดฐานของการจัดสรรยังมีผลต่อการกระจายสิทธิและเอกสิทธิ์ อำนาจทางสังคม การเข้าถึงสินค้าสาธารณะ เช่น การศึกษาหรือระบบตุลาการ การเคหะที่เพียงพอ การขนส่ง เครดิตและบริการทางการเงิน เช่น การธนาคาร ตลอดจนสินค้าและบริการทางสังคมอื่น

หลายสังคมทั่วโลกต่างอวดอ้างว่าตนเป็นคุณธรรมนิยม หมายความว่า การกระจายทรัพยากรในสังคมอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมหรือความดี (merit) แม้ว่าคุณธรรมนี้จะมีผลอยู่บ้างในบางสังคม แต่งานวิจัยแสดงว่าการกระจายทรัพยากรในสังคมมักเป็นไปตามการแบ่งประเภททาง

สังคมแบบมีลำดับชั้นจนไม่อาจเรียกสังคมเหล่านั้นว่า "คุณธรรมนิยม" ได้ ด้วยเหตุที่บุคคลที่มีสติปัญญา ความสามารถหรือคุณธรรมเป็นพิเศษก็ตามยังไม่อาจชดเชยการถูกเอาเปรียบทางสังคมที่เขาเหล่านั้นเผชิญ ในหลายกรณี ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเชื่อมโยงกับความเหลื่อมล้ำทางเชื้อชาติชาติพันธุ์และเพศ ตลอดจนสถานภาพทางสังคม ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้อาจเกี่ยวข้องกับการฉ้อราษฎร์บังหลวง

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมพบในเกือบทุกสังคม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมนั้นเกิดขึ้นจากปัจจัยเชิงโครงสร้างหลายประการ เช่น ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และสถานภาพพลเมือง และมักมีวงนิพนธ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์มานิยาม เช่น คนจน "สมควร" (สาเหตุเกิดจากคนคนนั้นเอง) หรือ "ไม่สมควร" หรือไม่ ในสังคมเรียบง่าย ผู้ที่มีบทบาทและสถานภาพทางสังคมน้อยกว่าสมาชิกอื่น ความเหลื่อมล้ำทางสังคมอาจมีต่ำมาก ตัวอย่างเช่นในสังคมชนเผ่า หัวหน้าเผ่าอาจมีเอกสิทธิ์บางอย่าง ใช้เครื่องมือบางชนิด หรือสวมสัญลักษณ์ประจำตำแหน่งที่ผู้อื่นห้ามสวม แต่ชีวิตประจำวันของหัวหน้าเผ่านั้นก็แทบไม่ต่างจากสมาชิกเผ่าคนอื่น นักมานุษยวิทยาเรียกวัฒนธรรมที่มีความสมภาคสูงนี้ว่า "เน้นความเป็นญาติ" (kinship-oriented) ซึ่งดูจะให้ค่าแก่ความปรองดองทางสังคมมากกว่าความมั่งคั่งหรือสถานภาพ วัฒนธรรมดังกล่าวแตกต่างจากวัฒนธรรมที่เน้นวัตถุซึ่งมีการให้รางวัลสถานภาพและความมั่งคั่ง ซึ่งมีการแข่งขันและความขัดแย้งเกิดขึ้นทั่วไป นอกจากนี้วัฒนธรรมเน้นความเป็นญาติอาจมุ่งมันขัดขวางมิให้เกิดลำดับชั้นทางสังคมเสียด้วยซ้ำ เพราะเชื่อว่าจะนำไปสู่ความขัดแย้งและขาดเสถียรภาพ ในโลกปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ของโลกอาศัยอยู่ในสังคมซับซ้อน และยังสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น ความเหลื่อมล้ำก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามช่องว่างระหว่างคนจนสุดและรวยสุดในสังคม

การพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล

ในสังคมสารสนเทศที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนสารสนเทศระหว่างกันนั้น หากการเข้าถึงกลไกสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกันจะเป็นปัจจัยใหม่ที่สร้างความเหลื่อมล้ำในสังคม (Hładkiewicz & Gawłowicz, 2013) อันเป็นปัญหาทางจริยธรรมในสังคมสารสนเทศในบริบทพลวัตความขัดแย้ง และความขัดแย้งนั้นมีผลกระทบกระทบต่อสังคม (Rhee, Raghav Rao, Al-Raimi & Moon, 2010) รัฐบาลและองค์กรระหว่างประเทศเริ่มผลักดันให้กลุ่มด้อยโอกาสให้เข้าสู่สังคมสารสนเทศ (Beck, Madon & Sahay, 2004) แต่การเข้าถึงกลไกสารสนเทศที่ไม่เท่าเทียมกันเป็นปัจจัยใหม่ที่เหลื่อมล้ำในสังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษาและทักษะทางเทคโนโลยี ดังนั้น วิธีการแก้ไขปัญหาคือการเชื่อมโยงกันระหว่าง

ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และโทรคมนาคมเข้ากับบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น องค์กร วิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ และเครือข่ายระหว่างประเทศให้เข้าเป็นเครือข่ายเดียวกัน (Hładkiewicz & Gawłowicz, 2013) ได้มีนักวิชาการได้ให้นิยามศัพท์ของเทคโนโลยีและสารสนเทศ ที่หลากหลาย ดังนี้

1. Schlichter และ Danylchenko (2013) กล่าวว่า ความมีประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลเชิงบวก และมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินผลระดับการใช้งานจริงของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ในการกำหนดนโยบายที่ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกันยังคงให้ความสำคัญในการสร้างสังคมสารสนเทศ

2. Duma และ Monda (2013) กล่าวว่า ผลการแพร่กระจายเครื่องมือและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถเน้นเป็น 2 มุมมอง คือ มุมมองความมีอยู่ทางกายภาพ จิตใจ และสังคมและมุมมองที่มีการแสวงหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจากพื้นฐานเหล่านี้เอง ทำให้สามารถสร้างภาพมองในอนาคตได้ 4 ประการ คือ (1) สุขภาพ ที่มีความรู้อยู่บนพื้นฐานสังคมเน็ต (2) สังคมที่ความรู้ขาดจากความเป็นมนุษย์และต่อต้านสังคม (3) เป็นบุคคลที่ขัดแย้งมีความเจ็บป่วยและว้าวุ่น (4) สังคมสารสนเทศที่มีขอบเขตจำกัด ขณะเดียวกันแต่ละสังคมมีศักยภาพการแจกจ่ายสารสนเทศที่ดีกว่าแนวปฏิบัติทางวัฒนธรรม

3. Khalil และ Seleim (2010) กล่าวว่า ค่านิยมทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดการตีความศักยภาพการแจกจ่ายสารสนเทศที่ดีกว่าแนวปฏิบัติทางวัฒนธรรม ศักยภาพการแจกจ่ายสารสนเทศของสังคมหนึ่งสามารถตีความในลักษณะของการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน การมีคตินิยมเชิงสถาบันและค่านิยมทางวัฒนธรรมการสมภาคนิยมในความเป็นเพศ อย่างไรก็ตาม บริบททางสังคมก็มีส่วนสำคัญต่อชีวิตในสังคมBurnett และ Jaeger (2011, pp. 161-180) กล่าวว่าสารสนเทศและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องมีผลกระทบกับทุกแง่มุมของชีวิตในสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้า ในทุกบริบททางสังคม ได้แก่ สถาบันในสังคม สื่อ เทคโนโลยีและการเมือง ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสารสนเทศ จากที่กล่าวมาแล้ว แต่ละประเทศมีศักยภาพแจกจ่ายสารสนเทศต่างกัน สำหรับ ประเทศที่มีศักยภาพแจกจ่ายสารสนเทศมีแบบการหลีกเลี่ยงความคลุมเครือสูง มุ่งเน้นอนาคตสูง คตินิยมเชิงสถาบันสูง คตินิยมกลุ่มระดับกลุ่มต่ำ และแนวปฏิบัติสมภาคนิยมเพศต่ำ อย่างไรก็ตาม ต่างมุ่งเน้นวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพแจกจ่ายสารสนเทศระดับสังคม (Omar, Khalil & Seleim, 2010) คุณภาพของประเทศที่ประสบความสำเร็จแบบกบกระโดดเกิดขึ้นได้จริงในประเทศที่มั่งคั่งที่สุด ขณะที่การปฏิรูปนโยบายในภาคส่วนโทรคมนาคมบางครั้งสามารถเร่งการแพร่กระจายเครื่องมือและอุปกรณ์การสื่อสารดิจิทัล แต่ความสำเร็จอยู่ที่ผลิตภาพทางเศรษฐกิจมากกว่าการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การแบ่งแยกการควบคุมบังคับ และการทำลาย การปลูกสำนึกทางการเมือง หรือการปล่อยเสรีการตลาดในภาคส่วนโทรคมนาคม (Howard, 2007)

ผลิตภาพทางเศรษฐกิจอธิบายความแตกต่างในการแพร่กระจายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการเมืองและวัฒนธรรมอธิบายอัตราการแพร่กระจายที่แตกต่างกันอย่างไรก็ตาม การแพร่กระจายของเทคโนโลยีจากความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจต้องสอดคล้องเข้าไปบรรเทาอย่างเฉียบคมกับหนทางในที่ซึ่งปัจจัยอื่น เช่น การเมืองและวัฒนธรรม (Howard, Anderson, Busch & Nafus, 2009) นอกจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสิ่งที่พัฒนาสังคมแล้ว สารสนเทศก็มีส่วนสร้างสังคมด้วย

4. Mackay (2013) กล่าวว่า ศึกษาสารสนเทศได้ก่อรูปสังคมวิทยาในแนวทางสำคัญ 2 แนวทาง แนวทางแรก ได้กลายมาเป็นหน่วยการศึกษาวิจัย โดยทั่วไปอยู่ในรูปแบบของเนื้อหาสาระการเปลี่ยนที่มีความสำคัญอย่างมากสู่การเป็นสังคมสารสนเทศ แนวทางที่สอง ในที่ซึ่งสังคมวิทยากำลังได้รับการเปลี่ยนรูปจากความเจริญเติบโตของสารสนเทศ และสรุปว่าจำนวนสารสนเทศที่มีอย่างมหาศาลก่อให้เกิดความเป็นไปได้อย่างใหม่แก่นักสังคมวิทยาและองค์กรที่รวบรวมสารสนเทศ แต่ก็ต้องการนักสังคมวิทยาที่จะพัฒนาเครื่องมือและแนวปฏิบัติอย่างใหม่

5. Mariscal (2005) กล่าวว่า วิวัฒนาการสารสนเทศเป็นสิ่งที่ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดโอกาสและการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการสื่อสารแบบประชาธิปไตย แต่สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้หากบุคคลสามารถและเข้าถึงในการใช้เทคโนโลยีใหม่เหล่านี้ได้เท่านั้น มีความแย้งกันที่บุคคลได้เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและบุคคลที่ไม่ได้เข้าถึง เป็นประเด็นปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ดิจิทัลมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งในภาครัฐ วรรณกรรมทางวิชาการ แต่ไม่มีการลงความเห็นทางไปในทิศทางเดียวกันในด้านนโยบายที่เหมาะสมที่จะพัฒนาหรือแก้ปัญหา

6. Berleur, Nurminen และ Impagliazzo (2006) พบว่า ผู้ใช้พบอุปสรรคการเข้าถึงบางประการ การศึกษาค้นคว้าพบว่า นอกจากอุปสรรคทางเทคโนโลยีแล้ว ยังมีภาพลวงตาเกิดขึ้นแต่แรกเริ่มจากบรรทัดฐานและค่านิยมที่มีอยู่ทั่วไปในสภาพแวดล้อมที่ผู้ใช้ดำเนินชีวิต อุปสรรคต่างๆ สามารถจัดได้เป็นประเภทต่างๆ 5 กลุ่ม คือ มีความสามารถ สามารถทำได้ ตั้งใจที่จะให้ทำได้ อาจทำได้ กล้าที่จะให้ทำได้ เมื่อนำ ความเข้าใจเหล่านี้เข้าด้วยกันเป็นแบบจำลองการเข้าถึงที่เน้นผู้ใช้เป็นสำคัญ สิ่งที่เป็นแนวทางมาใช้สร้างแผนการและการสื่อสารข้อคิดที่จำเป็นที่ต้องนำไปใช้พัฒนาระบบสารสนเทศภาครัฐเพื่อการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

7. Bonfadelli (2002) พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตเชิงรุกมาก โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับสารสนเทศมาก ขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาน้อยให้ความสนใจกับกิจกรรมด้านบันเทิงจากอินเทอร์เน็ต จะทำให้สังคมสามารถขับเคลื่อนไปได้ร่วมกัน ตามที่ Floridi (2007) กล่าวถึง พัฒนาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในอนาคตและกล่าวถึงผลกระทบที่จะมีต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์สังคมสารสนเทศคือขีดแบ่งระหว่างออนไลน์และออฟไลน์จะ

หมดไปในไม่ช้า และเมื่อไม่มีความแตกต่างแล้วมนุษย์จะไม่กลายเป็นหุ่นยนต์ (Cyborgs) แต่จะมีลักษณะองค์ประกอบที่สร้างจากสารสนเทศ (Inforgs) เชื่อมเข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตาม สังคมความรู้ก็สร้างปัญหาด้วย ได้แก่ ความเจริญเติบโตที่เป็นศูนย์ของทรัพยากรการเงินด้านวิทยาศาสตร์และการศึกษา การกำหนดต้นทุนสูงเกินไปด้านการวิจัยและพัฒนาการทหาร ความไม่เป็นอิสระต่อกันของภาคเอกชนและภาครัฐระหว่างประเทศ อันเป็นผลต่อการเกิดข้อมูลที่ทรงพลัง (Big data) และข้อมูลที่ไม่สะอาด เป็นการเพิ่มปริมาณข้อมูลอย่างมหาศาล และลดคุณภาพข้อมูล และการใช้งานข้อมูล ซึ่งเป็นอันตรายต่อสังคมสารสนเทศ ทำให้สังคมเกิดความไร้ระเบียบและเป็นสิ่งสำคัญที่มีอยู่ในทฤษฎีสังคมและในการวิเคราะห์เครือข่าย ลักษณะความไร้ระเบียบ 5 ประการมี ดังนี้

ประการแรก การสร้างความเป็นระเบียบในกับเครือข่ายสามารถก่อให้เกิดฝ่ายตรงข้ามและทำให้เกิดบางสิ่งบางอย่างที่เป็นความไร้ระเบียบ

ประการที่สอง เครือข่ายการจัดการสิ่งที่ไม่สามารถขายได้กลายเป็นสิ่งที่ขายได้ ที่มีอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวัฒนธรรมอันนำไปสู่ความขัดแย้ง

ประการที่สาม สารสนเทศถูกปิดเบือนหรือถูกปิดกั้นอย่างเล็งไม่ได้ในทุนนิยมสารสนเทศ

ประการที่สี่ บางครั้งเครือข่ายสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้อย่างตรงไปตรงมาเนื่องจากมีความไม่แน่นอนและคลุมเครือ

ประการที่ห้า ความไร้ระเบียบสามารถเป็นการสร้างสรรค์ได้ และเป็นการให้ความหวังจากการหลีกเลี่ยงจากความมีระเบียบที่ลึ้มเหลว แต่บางทีไม่ได้นำไปสู่ระเบียบใหม่ก็ได้ความไร้ระเบียบที่เกิดจากความท่วมท้นของสารสนเทศไม่ได้เปลี่ยนแปลงสังคมอย่างมีนัยสำคัญในทิศทางหรือไปสู่ในสถานะที่ชุมชนจะสามารถก่อรูปเป็นสังคมของความใกล้ชิดกัน เช่น ประสบการณ์ หรือความเป็นพลเมือง แต่สารสนเทศ ความรู้ และปัญญาที่ใช้ประมาณการและแยกดีจากชั่ว และแยกถูกจากผิดได้ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องเรียกหาปัญญาซึ่งคอมพิวเตอร์ไม่มี ปัญญาควรส่งเสริมและสนับสนุนผลประโยชน์ของส่วนรวม แต่ดูเหมือนว่าปัญญาจะถูกนำมาใช้เพื่อระดับความเสมอภาคเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเฉพาะความดีของบุคคลที่มีปัญญาเท่านั้น (Pantzar, 2000)

ดังนั้น ในสังคมประชาธิปไตยที่สร้างพลังการเมืองเพื่อพัฒนาศาสตร์สารสนเทศโดยใช้สื่อมวลชน จึงเป็นไปได้ที่จะแยกศัตรูออกจากมิตร ปัจจุบัน การเห็นชอบด้วยกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในขั้นต้นเกิดขึ้นในโลกเสมือนและในสื่อมวลชน (Nikonov, 2013) ที่มีรากฐานเชิงทฤษฎีของนโยบายสังคมสารสนเทศ โดยการให้ประชาชนเข้าใจแนวคิดของการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และความยั่งยืนของสังคมสารสนเทศ (Verdegem & Fuchs, 2013)

บทสรุป

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมกับการพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัล นั้นค่านิยมทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดการตีความศักยภาพการแจกจ่ายสารสนเทศที่ดีกว่าแนวปฏิบัติทางวัฒนธรรม ศักยภาพ การแจกจ่ายสารสนเทศของสังคมหนึ่งสามารถตีความในลักษณะของการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอน การมีคิรวมหมู่เชิงสถาบันและค่านิยมทางวัฒนธรรมการสมภาคนิยมในความเป็นเพศ อย่างไรก็ตาม บริบททางสังคมก็มีส่วนสำคัญต่อชีวิตในสังคมเพราะการร่วมกันทางดิจิทัลในฐานะที่เป็น กิจกรรมและนโยบายภาครัฐ โดยศึกษาความหมายและปัญหาด้านนโยบาย อภิปรายสิทธิของ มนุษย์ สร้างความเข้าใจสิทธิมนุษยชนในการสื่อสารว่าเป็นมุมมองหนึ่งของปัญหา การร่วมกันทาง ดิจิทัลเป็นสิทธิทางสังคมผ่านกระบวนการการศึกษา โดยการรู้ดิจิทัลที่มากกว่าการเข้าถึงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ที่ต้องการทักษะทางสังคมและแนวปฏิบัติที่จำเป็นสำหรับช่วงหัวเลี้ยว หัวต่อของเทคโนโลยีปัจจุบันในสังคมเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะใหม่การใช้การใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการร่วมกันทางดิจิทัลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ ผู้ด้อยโอกาสที่เป็นผู้อยู่ชายขอบรวมถึงผลความพยายามการกีดกันที่เกิดจากความรู้ที่มีจำกัดด้าน การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต จึงต้องจัดให้มีหลักสูตรการอบรมคอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ตแก่ผู้สูงวัยจึงเป็นความจำเป็นในการส่งเสริมให้มีการร่วมกันทางดิจิทัล เพื่อสร้างพลัง อำนาจในตนเองให้ผู้ด้อยโอกาส การเชื่อมโยงพลเมืองเข้าด้วยกันผ่านการเข้าถึงแถบความถี่กว้าง ของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่เป็นผู้ไม่รู้หนังสือ ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ได้ทำให้สามารถพิสูจน์ ดำเนินการ ร่วมกันทางดิจิทัลในหมู่ผู้ด้อยโอกาส ว่าอาจจะห่วงเหนียวตำนานและวิทยาศาสตร์ในการส่งเสริม การเข้าถึงแถบความถี่กว้างเพื่อการร่วมกันทางสังคมและการพัฒนาพลเมืองเพื่อประโยชน์แก่ ผู้ด้อยโอกาสมีความจำเป็นที่จะทำให้สื่อใหม่มีความเรียบง่ายเข้ากับวิถีชีวิตในชนบทให้รวบรวมเข้า มาให้เป็นส่วนหนึ่งกับการรู้ดิจิทัลและเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมกันทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่อย่างไรก็ ตาม ชนรุ่นใหม่อาจค่อยๆ เปลี่ยนมุมมองที่มีต่อความทันสมัยและเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร ชัยชนะในการเปลี่ยนแปลงที่มีสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่เป็นไปในทางที่ดีอาจสามารถ ทำให้เกิดความเป็นจริงได้มากขึ้นกับการส่งเสริมการเข้าถึงแถบความถี่กว้างเพื่อการมีส่วนร่วมทาง สังคมและการพัฒนาพลเมือง

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนีย์ เจนวิไลสุข. (2554). *การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม*, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหน้า.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. *สยามสามไตร*. (2552). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิมพ์สวย
- Atak, M., & Ertugut, R. (2010). *Importance of educated human resources in the informationage and view of information society organizations on human*. Procedia - Social andBehavioral Sciences, 2(2), 1452-1456.
- Barros, C. (2013). "Representations of Poverty and Digital Inclusion: Clashes over alterity in the field of technology and the virtual universe". Journal of Latin American.
- Beiers, H. R. (1986). "Information for the future: an examination of the role of the Australian commission for the future". Proceedings of the ASIS Annual Meeting, 23, 12-15.
- Benkler, Y. (1998). *Communications infrastructure regulation and the distribution of control over content*. Telecommunications Policy, 22(3), 183-196.
- Bhagat, N. A. (1977). *Information dissemination - a systems viewpoint*. IEEE Transactions on Professional Communication, PC-20(2), 76-79.
- Britz, J. J. (2008). *Making the global information society good: A social justice perspective on the ethical dimensions of the global information society*. Revista Espanola de Cirugia Ortopedica y Traumatologia, 52(7), 1171-1183.
- Caidi, N. (2006). "Building "civilisational competence": A new role for libraries?". Journal of Documentation, 62(2), 194-212.
- Carbo, T. (2008). "Ethics education for information professionals". Journal of Library Administration, 47(3-4), 5-25.
- Chiriac, H. C. (2013). "Scientific and religious imaginary in the knowledge society". European Journal of Science and Theology, 9(1), 111-122.

- Correia, A. M. R., & Teixeira, J. C. (2003). “Information literacy: An integrated co
Pantzar, E. (2000). *Knowledge and wisdom in the information society*. Foresight, 2(2), 230- 236.
- Vlasyuk, G. V. (2013). “*On competitiveness of enterprise*”. Middle East Journal of Scientific Research, 14(7), 969-978.
- Walton, P., Kop, T., Spriggs, D. & Fitzgerald, B. (2013). “A digital inclusion: Empowering all Australians. Australian Journal of Telecommunications and the Digital Economy, 1(1).

